

ANNA LÁTEČKOVÁ

ZÁKLADY ÚČTOVNÍCTVA

Nitra 2019

Názov:

Základy účtovníctva

Autorka:

doc. Ing. Anna Látečková, PhD.

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Fakulta ekonomiky a manažmentu

Katedra účtovníctva

Recenzenti:

doc. Ing. Jana Kajanová, PhD.

Ing. Petra Ratulovská, PhD.

Schválila rektorka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity dňa 26. 2. 2019
ako vysokoškolskú učebnicu pre študentov SPU v Nitre.

© SPU Nitra, 2019

ISBN 978-80-552-1973-8

Predhovor

O účtovníctve možno hovoriť ako o informačnom systéme, ktorý je schopný na vysoko profesionálnej úrovni poskytovať informácie vedúce k dosahovaniu dlhodobej stability a konkurencieschopnosti podnikov. Aby však uvedené tvrdenie bolo realitou, je potrebné porozumieť podstate účtovníctva.

Predložená vysokoškolská učebnica poskytuje základné poznatky z teórie podvojného účtovníctva pre podnikateľov s cieľom poskytnúť reálny stav súčasnej právnej úpravy účtovníctva a jeho aplikácie v praxi. Po obsahovej stránke je rozdelená do 17 častí, ktoré postupne objasňujú a rozvíjajú problematiku podvojného účtovníctva od základných pojmov až po účtovnú závierku. Jednotlivé kapitoly sú zamerané na teoretické objasnenie terminológie účtovníctva, základných pojmov, princípov účtovania, účtovnej dokumentácie, účtovnú uzávierku a závierku. V úvode každej kapitoly sú uvedené základné tézy k problematike. V závere sú úlohy, prostredníctvom ktorých je možné si overiť porozumenie vysvetľovanej problematiky. V jednotlivých kapitolách sú aj názorné schémy a praktické príklady. V poslednej kapitole sú uvedené správne riešenia úloh a praktického príkladu.

Aktuálne vydanie 2019 je doplnené aj o praktický komplexný príklad, na ktorom si môžu študenti overiť získané poznatky, mieru ich pochopenia a aplikáciu v podnikateľskom prostredí.

Na učebnicu nadväzujú skriptá Základy účtovníctva (zbierka úloh), ktoré obsahujú riešené a neriešené príklady v súlade s jej obsahovou náplňou a vytvárajú tak celok, kde študenti môžu získané teoretické vedomosti aplikovať na praktických príkladoch.

Jednotlivé kapitoly sú zostavené tak, aby predložená problematika poskytovala a rozvíjala poznatky študentov potrebné pre účtovanie v podvojnej sústave účtovníctva v rámci predmetu základy účtovníctva, ktorý je súčasťou študijných programov na prvom stupni štúdia na Fakulte ekonomiky a manažmentu, Fakulte európskych štúdií a regionálneho rozvoja, ako aj v ostatných akreditovaných študijných programoch na fakultách Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Vzhľadom na aktuálnosť problematiky môže byť zároveň vhodnou pomôckou pre všetkých, ktorí sa zaujímajú o účtovníctvo a jeho uplatnenie v praxi.

Učebnica „Základy účtovníctva“ svojím obsahom vytvára odborný základ pre ďalšie štúdium účtovníctva, ktoré môžu študenti absolvovať v rámci predmetu účtovníctvo podnikateľov, ktorý je zaradený do študijných programov na Fakulte ekonomiky a manažmentu. V riešenej problematike je zohľadnený stav právnej úpravy podvojného účtovníctva pre podnikateľov ku dňu jej zostavenia (január 2019).

Vyjadrujem poďakovanie recenzentkám doc. Ing. Jane Kajanovej, PhD. a Ing. Petre Ratulovskej, PhD. za ich odborné rady a pripomienky.

Veľmi rada uvítam a vopred ďakujem všetkým čitateľom za pripomienky a námety na skvalitnenie vysokoškolskej učebnice „Základy účtovníctva“.

Nitra, január 2019

doc. Ing. Anna Látečková, PhD.

OBSAH

1	CHARAKTERISTIKA ÚČTOVNÍCTVA	11
1.1	Z histórie účtovníctva	11
1.2	Úloha účtovníctva	13
1.3	Účtovné zásady	14
1.4	Predmet a cieľ účtovníctva	15
1.5	Funkcie účtovníctva	16
2	PRÁVNA ÚPRAVA ÚČTOVNÍCTVA	20
2.1	Účtovníctvo a legislatíva SR	20
2.2	Zákon o účtovníctve	22
2.3	Harmonizácia účtovníctva	27
2.4	Účtovnícke organizácie	29
2.5	Profesia účtovník	31
	Praktický príklad (1)	33
3	MAJETOK ÚČTOVNEJ JEDNOTKY	34
3.1	Vymedzenie majetku	34
3.2	Klasifikácia majetku	35
3.3	Dlhodobý majetok	35
3.3.1	Dlhodobý nehmotný majetok	36
3.3.2	Dlhodobý hmotný majetok	36
3.3.3	Dlhodobý finančný majetok	38
3.3.4	Dlhodobé pohľadávky	38
3.3.5	Rozdelenie dlhodobého majetku podľa opotrebovania	38
3.4	Krátkodobý majetok	39
3.4.1	Zásoby	39
3.4.2	Krátkodobý finančný majetok	40
3.4.3	Krátkodobé pohľadávky	41
3.5	Špecifiká zatried'ovania majetku	42
	Praktický príklad (2)	43
4	OCEŇOVANIE	45
4.1	Druhy cien	45
4.2	Majetok a záväzky v cudzej mene	49
	Praktický príklad (3)	52
5	KOLOBEH MAJETKU	53
5.1	Kolobeh krátkodobého majetku	54
5.1.1	Úplný kolobeh krátkodobého majetku	54
5.1.2	Neúplný kolobeh krátkodobého majetku	55
5.2	Kolobeh dlhodobého majetku	55
5.2.1	Odpisy	56
	Praktický príklad (4)	58
6	ZDROJE MAJETKU	61
6.1	Vlastné zdroje	62
6.2	Cudzie zdroje	64

Praktický príklad (5).....	67
7 SÚVAHA	68
7.1 Vymedzenie súvahy.....	68
7.2 Druhy súvah.....	71
Praktický príklad (6).....	73
8 ÚČTOVNÉ PRÍPADY.....	74
8.1 Hospodárske operácie.....	74
8.2 Nepôsobiace hospodárske operácie	75
8.3 Pôsobiace hospodárske operácie	78
8.3.1 Pôsobiace hospodárske operácie, pri ktorých vznikajú náklady	78
8.3.2 Pôsobiace hospodárske operácie, pri ktorých vznikajú výnosy	79
8.4 Účtovné operácie	80
Praktický príklad (7).....	81
9 SÚSTAVA ÚČTOV.....	83
9.1 Účet.....	83
9.2 Rozdelenie účtov	85
9.3 Princíp Podvojnosti.....	85
9.3.1 Metodický postup pri účtovaní.....	86
9.4 Účtovanie na súvahových účtoch	86
9.4.1 Pravidlá účtovania na súvahových účtoch.....	87
9.4.2 Účtovanie začiatkových stavov	89
9.5 Účtovanie na výsledkových účtoch	91
9.6 Kalkulačné účty	93
9.7 Oprávky, opravné položky, uzávierkové a podsúvahové účty	96
9.8 Jednoduché a zložené účtovné zápisy	96
10 ÚČTOVÁ OSNOVA A ÚČTOVÝ ROZVRH.....	100
10.1 Vymedzenie rámcovej účtovej osnovy	100
10.1.1 Rámcová účtová osnova pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva	101
10.2 Účtový rozvrh	104
Praktický príklad (8).....	105
Praktický príklad (9).....	107
11 SYNTETICKÁ A ANALYTICKÁ EVIDENCIA.....	109
11.1 Syntetická evidencia	109
11.2 Analytické účty	110
11.3 Knihy analytickej evidencie.....	111
Praktický príklad (10).....	113
12 ÚČTOVNÁ DOKUMENTÁCIA.....	114
12.1 Účtovné záznamy.....	114
12.1.1 Forma účtovného záznamu (§ 31).....	115
12.1.2 Preukázateľnosť a prenos účtovného záznamu (§ 32, § 33).....	115
12.1.3 Oprava účtovného záznamu (§ 34).....	116
12.1.4 Uchovávanie účtovnej dokumentácie (§ 35).....	116
12.2 Účtovné doklady	117

12.3	Účtovné zápisy	121
12.4	Účtovné knihy	122
12.4.1	Denník	122
12.4.2	Hlavná kniha	123
12.4.3	Otvorenie a uzavretie účtovných kníh	126
12.5	Metódy a formy vedenia podvojného účtovníctva	127
12.6	Vnútorý kontrolný systém účtovníctva	131
13	KONTROLA SPRÁVNOSTI ÚČTOVNÝCH ZÁPISOV	133
13.1	Kontrola formálnej správnosti účtovných zápisov	133
13.1.1	Predvaha	134
13.1.2	Súpiska analytickej evidencie	137
13.1.3	Denniková skúška	139
13.2	Kontrola vecnej správnosti účtovných zápisov	140
13.2.1	Etapy inventarizácie	140
	Praktický príklad (11)	148
14	VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA	150
14.1	Vyčíslenie výsledku hospodárenia	150
14.2	Daň z príjmov	153
	Praktický príklad (12)	154
15	ÚČTOVNÁ UZÁVIERKA	155
15.1	Obsahová náplň účtovnej uzávierky	155
15.2	Uzatvorenie účtov hlavnej knihy	157
15.2.1	Účty výsledkové	157
15.2.2	Účty súvahové	158
	Praktický príklad (13)	160
16	ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA	161
16.1	Vymedzenie účtovnej závierky	161
16.2	Súvaha (ÚČ POD 1 - 01)	165
16.3	Výkaz ziskov a strát (ÚČ POD 2 - 01)	169
16.4	Poznámky	171
16.5	Register účtovných závierok	173
16.6	Audit a výročná správa	175
16.7	Kontrola dodržiavania zákona o účtovníctve	177
16.8	Elektronická komunikácia s daňovým úradom	180
16.9	Využitie údajov z účtovných výkazov v riadení	181
	Praktický príklad (14)	182
17	RIEŠENIE ÚLOH	183
18	RIEŠENIE PRAKTICKÉHO PRÍKLADU	189
	POUŽITÁ LITERATÚRA	195
	PRÍLOHY	197

Anna Látečková
Základy účtovníctva

Vydala: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Vydanie: druhé prepracované a doplnené
Náklad: 500 ks
Návrh obálky: Martin Lopušný
Tlač: Vydavateľstvo SPU v Nitre
AH-VH: 12,29-12,60

Neprešlo jazykovou úpravou vo Vydavateľstve SPU v Nitre.

ISBN 978-80-552-1973-8